מה הדין: היורד לתוך שדה חברו שלא ברשות ונטעה – מה חייב בעל השדה לשלם לנוטע?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

אדם שנכנס לחצר או לשדה של חברו שלא ברשות, ונטע שם אילנות או בנה שם מבנה מבלי לקבל את הסכמת הבעלים – ההלכה מבחינה בזה בבירור בין שדה העשויה ליטע לבין שדה שאינה עשויה ליטע:

שדה העשויה ליטע: אם מדובר בשדה המיועדת לנטיעות ולחקלאות, נפסק בשולחן ערוך (חושן משפט, סימן שע"ה סעיף א'): "היורד לתוך שדה חברו שלא ברשות ונטעה, אם הייתה שדה העשויה ליטע – שומעין לו, וידו של הנוטע על העליונה. שמים כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנטעה, ונוטל מבעל השדה". הבעלים אינו יכול לומר לנוטע "קח את אילנותיך ולך", מפני שהשביח את נכסיו בדרך המקובלת.

שדה שאינה עשויה ליטע: אם השדה אינה מיועדת לנטיעה (כגון חצר בית המיועדת לתשמיש אחר), נפסק בשולחן ערוך (חושן משפט, סימן שע"ה סעיף ב'): "אם אינה עשויה ליטע – ידו של הנוטע על התחתונה, ואין שמים לו אלא שבח המגיע להוצאה, או הוצאה השיעור הקטן שבהם". יתרה מזו, בעל השדה רשאי לומר לנוטע: "קח עציך ואבניך ולך", ואינו חייב לשלם לו דבר.

בשיעור הובאה דוגמה לאדם שנסע לחוץ לארץ לתקופה ממושכת, ובא שכנו ובנה בתוך חצרו מחסן או נטע גינה נויית. ככשב הבעלים ותבע להחזיר את המצב לקדמותו, פסק בית הדין שאם החצר לא יועדה לכך – הרשות ביד בעל החצר להדריך את השכן לפנות את הנטיעות והמבנה מבלי לשלם לו על טרחתו.

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

https://horat-hamishpat.co.il/halacha-qa/planting-in-neighbors-field/